

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
19 januari 2022

Ons kenmerk
3800259

nota

Indiening TK wetsvoorstel "Implementatiewet richtlijn
representatieve vorderingen voor consumenten"

1. Aanleiding

- Op 25 november 2020 is de EU-richtlijn representatieve vorderingen voor consumenten vastgesteld. De termijn om deze richtlijn te implementeren verloopt op 25 december 2022.
- De richtlijn vereist:
 - 1) invoering van een collectieve schadevergoedingsactie voor consumenten (in brede zin);
 - 2) een procedure voor de aanwijzing van Nederlandse organisaties voor het voeren van collectieve acties in een andere lidstaat ('grensoverschrijdende collectieve acties'); en
 - 3) een nadere regeling van de financiering van collectieve acties.
- Het voorstel zet waar nodig de Richtlijn om in het Nederlandse recht.
- Op 15 december 2021 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State advies uitgebracht over het wetsvoorstel (dictum b).

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met:

- het nader rapport bij het wetsvoorstel (de reactie op het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State;
- het naar aanleiding van het advies aangepaste wetsvoorstel en memorie van toelichting;
- indiening van het wetsvoorstel bij de TK, via de Koning.

3. Kernpunten

- Nederland heeft sinds 1 januari 2020 de Wet Afwikkeling massaschade in collectieve actie (hierna: WAMCA). Deze wet heeft tot doel om het voor een vereniging of stichting mogelijk te maken om in één procedure collectief schadevergoeding te vorderen voor een groep benadeelden te vorderen bij de rechter. Een voorbeeld is de vordering van de Stichting Diesel Emissions Justice tegen Volkswagen vanwege het Dieselschandaal. De stichting vordert daarin van Volkswagen schadevergoeding voor consumenten omdat de auto's minder zuinig zijn dan Volkswagen claimde.
- Met de WAMCA wordt vrijwel volledig voldaan aan de vereisten van de richtlijn.
- Het toepassingsgebied van de richtlijn is beperkter dan de WAMCA: de richtlijn is voor consumentenzaken in brede zin (ook bijv. patiënten). Het

gaat daarbij om een zaken waarin een groep consumenten (particuliere afnemers van goederen of diensten) benadeeld is door een professionele partij (verkoper/dienstverlener), zoals de Volkswagenzaak. De WAMCA is veel breder en is voor alle soorten collectieve acties bij de burgerlijke rechter. Voorbeelden van niet-consumentenzaken zijn:

- een zaak van FNV tegen een werkgever waarin FNV een bevel tot naleving van de CAO vordert;
- een zaak van een stichting die opkomt voor ontwikkelaars van apps tegen Apple wegens machtsmisbruik;
- de Urgenda-zaak waarin de stichting Urgenda van de Staat nakoming vorderde van de klimaatdoelstellingen..

- Op een aantal onderdelen is de richtlijn uitgebreider dan de WAMCA. Zo verplicht de richtlijn tot het opstellen van een lijst met Nederlandse organisaties die voldoen aan criteria in de richtlijn. Organisaties op die lijst kunnen collectieve acties in een andere lidstaat instellen. Ook bevat de richtlijn preciezere eisen voor procesfinanciering dan de WAMCA. Een stichting mag bijvoorbeeld geen financiering krijgen van een concurrent van de verweerder (concreet: Mercedes mag niet optreden als financier van de stichting in de zaak tegen Volkswagen).
- Omdat de Nederlandse wet voor een belangrijk deel al voldoet aan de richtlijn (de richtlijn is zelf naar de leest van de Nederlandse wet geschoeid), kan het implementatievoorstel in omvang beperkt blijven. Het implementatievoorstel past Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en titel 14a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op onderdelen aan.
- De Afdeling advisering van de Raad van State maakt in haar advies opmerkingen over drie ondergeschikte, juridisch-technische punten. Het advies heeft daarom ook een licht dictum ("dictum B").
 - de Afdeling wil dat de toelichting verduidelijkt wat de Nederlandse rechter volgens de richtlijn moet doen als een verweerder twijfels uit over de bevoegdheid van de buitenlandse organisatie om in Nederland een procedure tegen haar aan te spannen. We hebben aangevuld dat de rechter in dat geval mag toetsen of deze twijfels gerechtvaardigd zijn;
 - de Afdeling vraagt verduidelijking van de aanduiding van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Een aantal jaar geleden is alleen voor de Hoge Raad een versie van Rechtsvordering in werking getreden die uitgaat van verplicht elektronisch procederen in civiele zaken. Alle andere gerechten werken met een versie van Rechtsvordering die niet automatisch uitgaat van verplicht elektronisch procederen, maar die daarvoor een amvb vereist. Omdat er inmiddels zulke amvb's in de maak zijn, zijn er in binnenkort bepaalde typen zaken waarin ook bij deze andere gerechten verplicht elektronisch wordt geprocedeerd. Voor de aanduiding van de twee versies kiezen we daarom voor de aanduiding Rechtsvordering voor de Hoge Raad en Rechtsvordering voor de andere gerechten en niet langer voor Rechtsvordering (digitaal) en Rechtsvordering (niet-digitaal);
 - de Afdeling vraagt in de toelichting te verduidelijken of er een ministeriële regeling komt voor een aanvraag om als stichting of vereniging te worden aangewezen als bevoegde instantie voor het voeren van collectieve acties in een andere lidstaat.
- Het nader rapport gaat op deze punten in en de toelichting is aangepast om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Afdeling. In het implementatievoorstel zijn aanvullend enkele wetstechnische wijzigingen opgenomen. De behoefte aan deze aanpassingen zijn naar voren gekomen in een monitorbijeenkomst van april 2021 over de eerste ervaringen met de

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
19 januari 2022

Ons kenmerk
3800259

WAMCA. Zo hoeft een stichting niet langer de hele dagvaarding in het WAMCA-register voor collectieve vorderingen te plaatsen maar alleen een uittreksel daarvan en hebben we een onjuiste verwijzing verbeterd.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
19 januari 2022

Ons kenmerk
3800259

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Omdat de WAMCA al geldt, verandert de richtlijn voor Nederland weinig. Door de eerdere unanieme steun in Tweede en Eerste Kamer voor de WAMCA is de verwachting dat het implementatievoorstel niet op veel bezwaren stuit.

4.2 Financiële overwegingen

Omdat de WAMCA er al is, heeft de implementatie nauwelijks financiële gevolgen. Het voorstel wijst de Minister voor Rechtsbescherming aan als orgaan dat organisaties mag aanwijzen die collectieve acties in een andere lidstaat kunnen instellen. Voor het beleggen van deze bevoegdheid is maximaal 0,2 fte nodig. Dit wordt opgelost binnen de bestaande formatie van Directie Rechtsbestel (DRb) van DGRR.

De Raad voor de rechtspraak (Rvdr) vreest werklastverzwaring, maar heeft toegelicht dat de werklast vooral voortkomt uit de al bestaande WAMCA en minder uit de richtlijn. De werklastgevolgen voor de rechtspraak van de WAMCA kunnen aan de orde komen in de gebruikelijke driejaarlijkse prijsonderhandelingen tussen de rechtspraak en het ministerie. Deze onderhandelingen zien op de financiering van de rechtspraak. De werklastgevolgen voor de rechtspraak van de invoering van de richtlijn zijn naar verwachting heel beperkt.

4.3 Juridische overwegingen

Bij de implementatie is gekozen voor zoveel mogelijk aansluiting bij de bestaande regels van de WAMCA. Het voorstel is daardoor beperkt in omvang. Tegelijkertijd vraagt dit een uitgebreidere uitleg van welke WAMCA-bepaling welke richtlijnbeepaling al implementeert. Dit hebben we in de toelichting zo goed mogelijk uitgelegd.

4.4 Krachtenveld

Alle stakeholders zijn het eens met de keuze om de richtlijn in de WAMCA te implementeren. De Rvdr voorziet 'forse werklastgevolgen' maar maakt deze niet concreet. De werklast komt – ook volgens betrokkenen uit de rechtspraak – vooral voort uit de WAMCA. Om een werklastverzwaring voor de rechterlijke macht te voorkomen is het voorstel na de consultatie op een aantal punten beperkt tot richtlijngevallen. Invoering van de richtlijn leidt naar verwachting niet tot een (grote) toename van collectieve acties door buitenlandse organisaties in Nederland. De nieuwe mogelijkheid voor buitenlandse organisaties om in Nederland een collectieve schadevergoedingsactie in te stellen, leidt daarom niet tot de door de rechtspraak gevreesde zwaardere werklast voor de rechterlijke macht.

4.5 Strategie

Het voorstel bevat geen regeldruk-effecten voor consumenten en geen administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten voor bedrijven.

4.6 Ontwikkelingen hiervoor

- De MinRb is op 23 april 2021 akkoord gegaan met de start van de consultatie van het voorstel. De consultatie liep van 1 mei 2021 tot 31 mei 2021. Er zijn 11 reacties en 3 gevraagde adviezen ontvangen. Deze zijn verwerkt in het voorstel.
- Op 6 oktober 2021 is de MinRb akkoord gegaan met aanbieding van het voorstel in de MR t.b.v. doorgeleiding aan de Afdeling.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
19 januari 2022

Ons kenmerk
3800259

4.7 Afstemming

Het voorstel is ambtelijk afgestemd met EZK, DRb en DFEZ.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing, alles uit de nota kan openbaar worden gemaakt als het wordt ingediend bij de TK.

6. Bijlagen

- Wetsvoorstel met memorie van toelichting;
- Nader rapport.